

Projektets formål

Formålet med projektet har været at demonstrere og videreformidle ny videnskabelig og praktisk viden inden for natur-, miljø- og klimaforbedrende tiltag, så både konventionelle og økologiske landmænd har et fagligt grundlag for at iværksætte natur-, miljø-, og klimatiltag, der er målrettet den enkelte bedrift.

Projektets aktiviteter og resultater**1. Demonstrationer inden for natur og miljø**

- 1.1. Markvildt: For at sætte fokus på behovet for etablering af flere levesteder for markvildtet er der i projektet blevet informeret og gennemført demonstrationer om etablering af markvildtstiltag. Der er arrangeret 2 temadage for 18 landbrugsrådgivere med efterfølgende markvandring. Endvidere er der arrangeret og holdt oplæg på en række møder og markvandring om markvildt, samt formidlet faglig viden om effekten af markvildtstiltag.
- 1.2. Vildtvenlig høst: For at begrænse drab og skader af vildt i forbindelse med høstarbejdet er der gennemført demonstrationer og informeret om mulighederne for at begrænse påkørslerne. 2 lokale rådgivere har været inddraget og stået for den praktiske gennemførelse og kontakt til hver af de 2–3 medvirkende landmænd i deres lokalområde. Der er gennemført 3 markvandring og udarbejdet 2 artikler.
Selvom det er vanskeligt at måle en direkte effekt på påkørsler af vildt, lyder det enstemmigt fra de medvirkende landmænd, at efter de er begyndt at anvende skræmmemidler, er deres påkørsler faldet drastisk og flere steder helt forsvundet.
- 1.3. Etablering af vildtvenlige tiltag i marken: På de dyrkede marker mangler der levesteder for bl.a. agerhøne, lærke og vibe. Ved at etablere udyrkede pletter og andre vildttiltag i afgrøden bliver der nye potentielle levesteder for bl.a. lærker.
 - Der er udført demonstrationer hos 9 landmænd, hvor der er blevet etableret lærkepletter, og effekten er blevet vurderet. De pletter, der havde lavest ukrudtstryk, tilgodeså lærken i en længere periode. Ved stort ukrudtstryk kunne det være nødvendigt at fræse pletten to gange.
 - Der er indsamlet eksisterende viden, som er blevet formidlet sammen med projektets egne erfaringer.
 - Der er gennemført 1 markvandring til arealer med lærkepletter.
- 1.4. Bedriftens grønne rammer: Der er udarbejdet en pjece: "Bedriftens grønne rammer – placering og formgivning af de grønne elementer på bedriften", der gør landmænd og rådgivere opmærksom på mulighederne i bedriftens grønne rammer. Pjecen giver konkret inspiration til de grønne elementer ved selve bedriftens bygninger og pladser og ved oplagring, veje, stier, ledelinjer og natur ude på markarealerne.

2. Planteproduktion og klimatiltag

- 2.1. Virkemidler til reduktion af emission af drivhusgasser ved plantedyrkning: Der er formidlet ny viden fra forskning i emission af drivhusgasser via artikler på LandbrugsInfo. Der er beskrevet mulige tiltag til reduktion af drivhusgasudledningen på både økologiske og konventionelle bedrifter. Tiltagene er relateret til de økologiske dyrkningsregler, der forhindrer brug af visse virkemidler og stiller særlige krav til den konkrete anvendelse af andre virkemidler. Det har vist, at der er behov for et klimavirkemiddelkatalog målrettet økologisk landbrug. Eksempler på udledning af drivhusgasser pr. produceret enhed er sammenholdt med opgørelser pr. ha, der ofte ikke giver det samme billede af, hvad der er den mest klimaoptimale dyrkning.
 - 2.2. Dokumenteret klimavenlig planteproduktion: Der er beskrevet scenarier for dokumentation af klimavenlig planteproduktion. Anvendelse af traditionelle klimavirkemidler kan let dokumenteres gennem mark- og gødningsplaner mv. Det er beskrevet, hvordan anvendelse af management tiltag også kan dokumenteres. Tiltag, der via god management sikrer en klimavenlig produktion, er attraktive, fordi de ofte er omkostningseffektive.
 - 2.3. Scenarier for klimaindsats: I forlængelse af offentliggørelsen af regeringens klimaplan er potentialet i en række virkemidler vurderet og beskrevet. Der blev endvidere foretaget scenarieberegninger af de økonomiske konsekvenser for landbrugsbedrifterne.
-

3. Scenarier for faglige udfordringer i samspillet mellem landbrug, natur og miljø

3.1. Der har gennem året været informeret om de mange faglige problemstillinger, der knytter sig til natur, miljø og produktion. Der har ligeledes været holdt en lang række indlæg omkring de udfordringer og muligheder, der er for at integrere natur og landbrugsproduktion.

Konkret har der været løbende information til landmænd om nye regler og tilpasning af eksisterende regler, der har betydningen for landbrugsproduktionen ift. natur og miljø om tilskud til f.eks. naturpleje og vådområder. Ligeledes har der været fokus på information og afklaringer om bl.a. Naturbeskyttelseslovens § 3, forvaltningen af lovgivningen om ammoniakfølsomme skove i husdyrgodkendelsesordningen, Natura 2000 implementeringen, randzonenloven og 2. generation af vandplanerne, herunder er der bl.a. afholdt en række møder om vandløb, hvor der er givet bidrag til det faglige grundlag for 2. generation af vandplanerne.

Der er holdt en række oplæg om emnerne og har været arrangeret workshops. Desuden har der været afholdt 2 erfa-gruppemøder for naturrådgivere og 2 erfa-gruppemøder om vandløb for lokale rådgivere, afholdt temamøde for landbrugsskoleelever, arrangeret 2 ekskursioner for universitetsstuderende, gennemført gårdbesøg omkring bedrifternes grønne rammer, samt arrangeret en workshop om hhv. biodiversitet og vådområder.

Der er udarbejdet et katalog med fokus på, hvordan man i højere grad kan optimere indsatserne, så samspillet mellem natur, miljø og landskab tænkes ind i produktionen, så der løses mere end ét enkelt problem ad gangen. Kataloget skal ses som et indspil til tværfaglighed i forbindelse med planlægningen af konkrete projekter. Det henvender sig primært til landmænd og rådgivere, men kan også give inspiration til kommuner og andre myndigheder.

Forventede effekter

Effekten af projektet har været, at den enkelte landmand har fået et godt og opdateret grundlag for at vurdere, hvilke natur-, miljø- og klimaforbedrende tiltag, der giver en god effekt på den enkelte bedrift, og som ikke begrænser produktionsomfanget nævneværdigt. Projektet har været den helt centrale informationskilde ud til samtlige rådgivere og landmænd ift. de centrale faglige problemstillinger, som projektet har behandlet. Det være sig afklaringer om f.eks. Naturbeskyttelseslovens § 3, forvaltningen af lovgivningen om ammoniakfølsomme skove i husdyrgodkendelsesordningen, Natura 2000 implementeringen, randzonenloven og 2. generation af vandplanerne og klimatiltag.

Konkret forventes det, at projektet har medført, at 2-300 landmænd inden for de næste år vil etablere lærkepletter eller andre markvildtstiltag, samt foretage en mere vildtvenlig høst. Desuden forventes det, at ca. 500 landmænd er blevet inspireret til i højere grad at inddrage de grønne elementer omkring bedriftens bygninger m.m. som ledelinjer og i sammenhæng med naturen på markarealerne.

Ligeledes forventes det, at mindst halvdelen af de landmænd der har søgt tilskud til pleje af græs- og naturarealer i 2013 (godt 16.500 ha), har hentet information om regler og tilskud via projektets information om ordningerne.

Formidling og videndeling vedr. projektet

Projektets resultater er afrapporteret på Videncentrets hjemmeside, www.vfl.dk (under menupunktet "om Videncentret" > støttet af afgiftsfonde), via markvandring, indlæg på kurser, temadage og workshops samt via formidling f.eks. i erfa-grupper. Desuden findes resultaterne på www.landbrugsinfo.dk.

Projektansvarlig

Landskonsulent Heidi Buur Holbeck, tlf.: 8740 5450, hbh@vfl.dk
